

MYRSKYÄ OLUTLASISSA

Ruotsin hallitus on budjettiesityksessään ehdottamassa olutveron alentamista. Tieto vuoti julkisuuteen hyvissä ajoin ennen esityksen antamista ja aiheutti Suomenkin tiedotusvälineissä runsasta keskustelua. Esimerkiksi Ilta-Sanomissa 20. syyskuuta kerrottiin, että veronalennuksen jälkeen mieto olut maksaa Ruotsissa neljä markkaa pullo ja vahva olut 4,50 markkaa pullo. Olutrallin arveltiin käynnistyvän vuodenvaihteessa, ja illan pääuutisissa ohrantuottajien edustaja ilmoitti ohran viljelyn olevan Suomessa loppumassa, ellei olutveroa alenneta.

RUOTSIN TULEVA ALKOHOLIVERON ALENNUS

Kun seuraavassa tarkastellaan Ruotsin olutveron alentumista, on hyvä muistaa, että kyse on tässä vaiheessa vielä hallituksen esityksestä, ei eduskunnan päätöksestä. Lisäksi hallituksen esitykseen sisältyi ehdotus väkevien alkoholijuomien ja tupakan veron korotuksesta, jolla pyritään kompensoimaan oluen veron alentumisen aiheuttama verotulojen vähennys.

Hallituksen esityksen mukaan oluen veroksi tulee 1,47 kruunua/ litra ja tilavuusprosenttia alkoholia. Käytännössä tämä merkitsee Systembolagetissa myytävän vahvan oluen (yli 3,5 tilavuusprosenttia) veron alentumista 2,38 kruunusta 1,47 kruunuun.

Elintarvikeliikkeissä myytävän folkölin (alkoholipitoisuus

enintään 3,5 tilavuusprosenttia ja vähintään 2,25 tilavuusprosenttia) vero nousee 1,21 kruunusta 1,47 kruunuun. Samalla folkölin alkoholipitoisuuden alaraja nostetaan 2,8 tilavuusprosenttiin.

Nykyinen lättöl tulee verovapaaksi ja samalla sen suurin mahdollinen alkoholipitoisuus nousee 2,25 tilavuusprosentista 2,8 tilavuusprosenttiin.

Väkevien alkoholijuomien veroa nostetaan 2 prosenttia, mikä nostaa niiden vähittäismyyntihintaa noin 1,6 prosenttia, ja alkoholijuomien veroon tehdään 1,2 prosentin indeksikorotus.

TULEVAT HINNANEROT

Kun valuuttakurssina on käytetty 1 SEK on 0,68 FIM, antaa Ruotsin vanhojen ja uusien sekä Suomen hintojen vertailu seuraavia tuloksia. Ruotsia koskevat vahvan oluen hintatiedot ovat peräisin Systembolagetista.

Ruotsin suosituimman vahvan oluen Pripps Blån alkoholipitoisuus on 5,2 tilavuuspro-

senttia eli sama kuin suosituimpien suomalaisten vahvojen oluiden alkoholipitoisuus. Pullollinen (330 ml) Pripps Blå-olutta maksaa tällä hetkellä pantteineen SEK 10,90 (FIM 7,40). Uusi hinta tulee olemaan SEK 8,50 (FIM 5,80).¹ Suomessa vahvan oluen (esim. Lapin Kulta IV A, Koff IV A, Karpala IV A) hinta on pantteineen 7,10. Pantin hinta Suomessa FIM 0,50 ja Ruotsissa SEK 0,60 (FIM 0,40).

Prippsin valmistaman TT:n (alkoholipitoisuus 4,2 tilavuusprosenttia) hinta (330 ml:n pullo + pantti) on tällä hetkellä SEK 10,30 (FIM 7,00) ja veronalennuksen jälkeen SEK 8,30 (FIM 5,60). Suomessa tavallisimmat keskioluet (alkoholipitoisuus hieman suurempi eli keskimäärin 4,5 tilavuusprosenttia) maksavat tätä nykyä noin FIM 6,00 pantteineen.

Systembolagetissa Lapin Kullan (alkoholipitoisuus 4,5 tilavuusprosenttia) hinta (330 ml:n pullo) on tällä hetkellä SEK 11,40 (FIM 7,80) ja veronalennuksen jälkeen noin SEK 9,00 (FIM 6,10).

Elintarvikeliikkeissä myytävän folkölin (500 ml:n tölkki) hinta on noin SEK 6,00 (FIM 4,10) ja uusi hinta tulee olemaan noin SEK 6,50 (FIM 4,40). Suomessa ei ole vastavaa olutta myynnissä.

LÄHTEEKÖ VIINARALLI KÄYNTIIN?

Karkeana nyrkkisääntönä on

usein esitetty rajakaupan lähtevän käyntiin, jos hintojen eronousee noin 20 prosentin tienoille. Siitä, perustuuko tämä johonkin tutkimukseen, ei ole tietoa.

Folköl on suhteellisen halpaa sekä nyt että veronkorotuksen jälkeen. Litra folköliä maksaa FIM 8,80, litra keskiolutta (TT) FIM 16,80 ja litra vahvaa olutta (Pripps Blå) 17,40. Itse asiassa alkoholikin on halvempaa folköliissä kuin keskioluesssa ja vahvassa oluessa. Silti Ruotsissa esitettyjen julkisarvioiden mukaan folkölin kulutus tulee romahtamaan, jopa tyystin loppumaan (ks. esim. Bryggeribulletin, oktober 1996).

Suomalaiset eivät tähänkään asti ole tuoneet Ruotsista folköliä, eivätkä tule sitä tuomaan veronkorotuksen jälkeenkään.

Tällä hetkellä suomalaiset juovat ensi sijassa keskiolutta, jonka hinta ilman pullopanttia on 5,50 pullolta. Hieman vahvemman Pripps Blån hinta pantteineen tulee olemaan 5,80 ja ilman panttia 5,40, jolloin pullo on siis käytävä palauttamassa Ruotsiin. Hieman miedomman TT:n hinta pantteineen tulee olemaan 5,60 ja ilman panttia 5,20. Lapin Kulta III tulee veronalennuksen jälkeenkin olemaan Ruotsissa kalliimpaa (6,10) kuin Suomessa.

Edellä mainittujen hintasuhteiden vallitessa jokunen rajaseudun asukas voi siirtyä Suomesta ostetun keskioluen käyttäjistä Ruotsista ostetun

vahvan oluen käyttäjäksi. Jokunen voi myös siirtää vahvan oluen ostonsa Suomesta (pullon hinta ilman panttia FIM 6,60) Ruotsiin. Mitään olutralia ei kuitenkaan synny nykyisen valuuttakurssitason vallitessa. Suomen puolella oluen myynti voi laskea hieman myös siitä syystä, että nyt Suomesta olutta hakevat ruotsalaiset siirtävät ostoksensa Ruotsin puolelle.

Oluen haku Suomesta ei kuitenkaan lopu täysin. Tähän on kolme syytä. Ensiksikin oluen ostokäyrä on Suomessa alhaisempi (18 vuotta) kuin Ruotsissa (20 vuotta). Toiseksi Alko ja elintarvikeliikkeet ovat auki lauantaisin, jolloin Systembolaget on kiinni, kolmanneksi keskiolutta saa Suomesta kioskeista myös iltaisin ja pyhäisin.

Tällä hetkellä alkoholijuomien hinnat ovat Suomessa halvemmat kuin Ruotsissa. Siitä johtuu, että ruotsalaiset ostavat Suomesta sekä olutta että muita alkoholijuomia. Kesä-heinäkuussa Haaparannan Systembolagetin valuuttamyynti (karkea arvio suomalaisten ostoista) oli vajaat 14 prosenttia vähittäismyynnistä, kun se vuotta aiemmin oli ollut yli 21 prosenttia. Tornion Alkossa valuuttamyynti lisääntyi vuoden 1995 kesä-heinäkuusta vuoden 1996 kesä-heinäkuuhun yli 70 prosenttia; valuuttamyynnin osuus Tornion Alkon vähittäismyynnistä oli kesä-heinäkuussa noin 19 prosenttia.

Jos väkevien alkoholijuomien veronkorotus menee Ruotsissa läpi, tulevat ruotsalaisten ostot Alkosta jonkin verran lisääntymään.

Matkustajien oluentuontiin saattaa lisäksi vaikuttaa laivayhtiöiden reaktio Ruotsin veronalennukseen. Toisin sanoen laivayhtiöiden mahdollinen oluen hinnanalennus saattaa lisätä matkustajien oluentuontia sekä Suomessa että Ruotsissa.

KESKUSTELU

Kaiken kaikkiaan lopputulemana on, ettei Ruotsin alkoholihintojen mahdollisen alenemisen tarvitse johtaa alkoholijuomien hintojen alenemiseen Suomessa tarkasteltiin asiaa sitten valtiontalouden tai sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta. Poliittisesti voi kuitenkin olla hankalaa erottautua kovin selvästi Ruotsista, etenkin kun mediat valtakunnallinen ykköspäivälehti etunenässä ovat jo pitkään pitäneet alkoholijuomien hintojen tulevaa, huomattavaa laskua itsessään selvänä.

Luultavasti Ruotsin veronalennus menee läpi, mutta siihen saattaa liittyä suhteellisen kiivas keskustelukin siksi, että monet kuvaukset Ruotsin ja Tanskan välisestä olutrallista ovat liioiteltuja – ja olutrallihan on veronalennuksen välitön perustelu.

KARI PAASO –
ESA ÖSTERBERG